

Türkçe Deyimlerde Kültürel Kodlar

Tuz ve Yumurta Üzerine Kültür Dil
Bilimsel Bir Analiz

Dr. Sinan Yaman

Ankara 2026

TÜRKÇE DEYİMLERDE KÜLTÜREL KODLAR

Tuz ve Yumurta Üzerine Kültür Dil Bilimsel Bir Analiz

Yazar

Dr. Sinan Yaman

Editör

Doç. Dr. Hanife Yaman

ISBN: 978-625-6444-78-2

1. Baskı

Mart, 2026 / Ankara

Yayın Satış, Yayınevi, Sertifika No

46683

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 516

Web: grafikeryayin.com

Kapak, Sayfa Tasarımı,

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Oğuzlar Mahallesi

1396. Cadde No: 6 / A

06520 Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

İÇİNDEKİLER

SİMGELER VE KISALTMALAR.....	7
ÖN SÖZ.....	9
GİRİŞ.....	15
1. Konu ve Amaç.....	15
2. Yöntem.....	17
3. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	19

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN TEORİK TEMELLERİ VE TEMEL KAVRAMLARI.....	21	5
1.1. Kültür.....	21	
1.2. Kültür Dil Bilimi: Kavram ve Tarihsel Gelişim.....	31	
1.3. Kültürel Kodlar: Tanımı, Özellikleri ve Tasnifi.....	49	
1.4. Deyim Bilimi ve Deyim.....	62	

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKLERDE YEME-İÇME KÜLTÜRÜ.....	87	
----------------------------------	----	--

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKÇE DEYİMLERDE TUZ VE YUMURTA KÜLTÜR KODLARININ KÜLTÜR DİL BİLİMSEL ANALİZİ.....	111	
3.1. Türkçe Deyimlerde “Tuz” Kültürel Kodu ve Kültür Dil Bilimsel Analizi.....	111	

3.2. Türkçe Deyimlerde “Yumurta” Kültürel Kodu ve Kültür Dil Bilimsel Analizi	199
SONUÇ	243
KAYNAKLAR	253

SİMGELER VE KISALTMALAR

(/)	: ve, veya
(<)	: Bu şekilden gelir.
(>)	: Bu şekle gider.
(&)	: ve imi (ampersand)
(=)	: eşittir imi
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AHBVU	: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
akt.	: Aktaran
Ar.	: Arapça
ASBV	: Ankara Sosyal Bilimler Vakfı
bk.	: Bakınız
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
dis.	: Dissertiton (Bitirme tezi)
DLT	: Divân-ü Lûgat-it-Türk
Ed.	: Edition (baskı)
ed.	: Editör
eds.	: Editörler (Editors)
EUTS	: Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü
ESOGÜ	: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Far.	: Farsça
Fr.	: Fransızca
ha.	: Halk ağzı
haz.	: Hazırlayan/hazırlayanlar
KB	: Kutadgu Bilig
ME	: Mukaddimetü'l-Edeb (Yüce, 1993)

MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
mec.	: mecaz
MİFAD	: Millî Folklor Araştırma Dairesi
n.d.	: no date (tarihsiz)
NF	: Nehcü'l-Ferâdîs (Ata, 1998)
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
p.	: Page (Sayfa)
Rus.	: Rusça
s.	: Sayfa
Slovak.	: Slovakça
t.y.	: Tarih yok
TDK	: Türk Dil Kurumu
TTK	: Türk Tarih Kurumu
transl.	: Çevirmen (İngilizce)
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri
vs.	: Vesaire
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu

ÖN SÖZ

Dil ile kültür arasında girift bir ilişki vardır. Dil, kültürü aktarmanın en önemli aracı olarak görülür. Toplumun kültürel bilgi, inanç ve gelenekleri, kolektif deneyimleri, ahlaki değerleri ve sosyal normları dil aracılığıyla somutlaştırılmaktadır. Topluma ait bu benzersiz bilgiler, dilde genellikle en özlü ifadeler olan *kalıplaşmış dil birimlerinde* kodlanmaktadır. Kalıplaşmış dil birimleri; *deyimler, atasözleri, ikilemeler, kalıp sözler* (selamlaşma, tebrik), *birleşik fiiller / sözcükler* gibi kültürel değerleri taşıyan hazır ifadelerdir.

Türk halk kültürünün en işlek *konusmalık türlerinden* biri olan deyimler, insanın ait olduğu toplumla dünyayı anlama, anlamlandırma ve kavramlaştırma sürecinde başvurduğu, bir dilin söz varlığı içerisinde kullanıma hazır yapılarıdır. Çünkü deyimler, sahip oldukları sembolik yapıyla diğer türlerden ayrılır ve insanların kendilerini ifade etmelerinde alternatif ve metaforik kullanımlar sunar.

Toplumsal yaşamda karşılaşılan olaylar, insan ilişkileri, çalışma hayatı, gelenekler ve günlük deneyimler zamanla belirli ifade kalıplarına dönüşmüş ve bu kalıplar kuşaktan kuşağa aktarılarak varlığını sürdürmüştür. Bu yönüyle deyimler yalnızca anlatımı süsleyen unsurlar değil, toplumların ortak yaşam deneyimlerinin dildeki yansımalarıdır. Kısa fakat yoğun anlam taşıyan bu ifadeler, anlatımı daha etkili ve anlaşılır hâle getirerek

konuşma ve yazı diline canlılık kazandırmaktadır. Bir milletin gelenek ve göreneklerinin nesilden nesle aktarılmasında önemli işlev üstlenen deyimler, aynı zamanda toplumların dili kullanma biçimlerini ve düşünce yapılarını yansıtan önemli göstergeler arasında yer almaktadır.

Türkçede kodlanan kültürel bilgilerden biri de yiyecek, yemek, yemek pişirme ve yemek yeme ilgili sözcük ve deyimlerden oluşan *gıda* (gastronomik) söz *varlığıdır*. Gastronomik deyimler aracılığıyla, yiyeceklerin dilde kavramsallaştırılma ve temsil edilme şekli, ulusal kimlik, yaşam tarzı, iklim, din ve tarihsel gelişim hakkında birçok veri ortaya konulabilir.

Türkçe deyimlerde *tuz* ile *yumurta* gıda kültürel kodları, gerçek anlamlarının yanında Türk diliyle kültüründe tabu, sembol, motif ve metafor gibi çeşitli formlarla karşımıza çıkar. Bu düşünceden hareketle hazırlanan bu çalışmada, *tuz* ve *yumurta* gıda kültürel kodları incelenmiştir.

Eser, üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümü, *Araştırmanın Teorik Temelleri ve Temel Kavramları* adını taşımaktadır. Bu bölüm, "*Kültür*", "*Kültür Dil Bilimi: Kavram, Tarihsel Gelişim*", "*Kültürel Kodlar: Tanımı, Özellikleri ve Tasnifi*", "*Deyim ve Deyim Bilimi: Kavram, Tarihsel Gelişim ve Çalışmalar*" adlı dört başlıktan oluşmaktadır. *İlk başlıkta*, kültür kavramı ana hatlarıyla ele alınmıştır. Yapılan farklı kültür tanımlarından hareketle kültürün yeni bir tanımı yapılarak genel özellikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. *İkinci başlıkta*, kültür dil bilimi disiplininin kuramsal yapısı, tarihî gelişimi ve bu alanda yapılan çalışmalar ele alınmıştır. Bu başlıkta

ayrıca kültür dil bilimsel analiz yöntemi hakkında bilgi verilmiş ve bu yöntem tanıtılmaya çalışılmıştır. Üçüncü başlıkta, kültürel kod kavramına yer verilmiştir. Bu kavramın neye karşılık geldiğine, genel özelliklerine ve tasnifine detaylı bir şekilde yer verilmiştir. Dördüncü başlıkta, deyim ve deyim bilimi (frazoloji) kavramları detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Bu kavramların tanımları, tarihsel gelişimleri verilmiştir. Türkçede yer alan deyim sözlükleri, makaleler, kitaplar ve çeşitli lisansüstü çalışmalar incelenerek Türkiye’de deyim ve deyim bilimi üzerine yapılan araştırmalar değerlendirilmiştir.

Çalışmanın “*Türklerde Yeme-İçme Kültürü*” başlığını taşıyan ikinci bölümü bütün hâlde yapılandırılmıştır. Türklerin erken dönemlerinden itibaren yeme-içme kültürleri, tarihî kaynaklar aracılığıyla tanıklanarak ele alınmıştır. Türklerin besin maddelerini nasıl gördüğü, onlara yüklediği anlamlar ve onları ne şekilde tükettikleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Özellikle temel besin maddelerinin Türk kültüründe nasıl karşılık bulduğu sorusuna cevap aranarak yapılacak incelemenin teorik temelleri sağlamlaştırılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda et, yağ, tahıl, tuz, buğday, arpa, bal, balık, yumurta, kurut gibi yiyecekler ile su, kımız, ayran, bekni (bira), bor (şarap), boza ve şıra gibi içecekler üzerinde durulmuştur.

“*Türkçe Deyimlerde Tuz ve Yumurta Kültürel Kodlarının Kültür Dil Bilimsel Analizi*” başlıklı üçüncü bölüm, “*Türkçe Deyimlerde Tuz Kültürel Kodu ve Kültür Dil Bilimsel Analizi*” ve “*Türkçe Deyimlerde Yumurta Kültürel Kodu ve Kültür Dil Bilimsel Analizi*” alt başlıklarından oluşmaktadır. Bu bölümde, Türkçe deyimlerde tuz ve yumurta kültürel kodları belirlenerek incelenmiştir.

Dünya halklarının kültürleri ile Türk kültüründe tuz ve yumurtanın kazandığı sembolik anlamlar ve işlevler verilerek kültürel kod içeren Türkçe deyimler kültür dil bilimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Ayrıca incelenen deyimler, Türkçe edebî metinlerden örnekler verilerek tanıklanmıştır.

Sonuç kısmında elde edilen veriler değerlendirilerek Türkçe deyimlerde kültürel kodların neler olduğu, tuz ve yumurta kültürel kodları örneğinde bunların dilde nasıl tanıklandığı ve ne gibi anlamlar kazandıkları ortaya konulmuştur.

Rahle-i tedrisinden geçmekten onur duyduğum kıymetli hocam Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN'ın şahsında, yetişmemde emeği olan tüm hocalarıma şükranlarımı sunuyor ve hepsine sağlıklı, mutlu ve dolu dolu bir ömür diliyorum. Bu dünyadaki yolculuğunu tamamlayarak bâki âleme göçen değerli hocalarım Prof. Dr. Ziyat Akkoyunlu, Prof. Dr. Dursun YILDIRIM ve Dr. Öğr. Üyesi Bahar AKARPINAR'ı da saygıyla ve rahmetle yâd ediyorum.

Değerli fikirleri, yol göstericiliğiyle kültür dil bilimi disipliniyle tanışmamı sağlayan, tüm bildiklerini hiç göcünmeden paylaşan eşim ve meslektaşım Doç. Dr. Hanife YAMAN'a minnettarım. Yapıcı görüşleriyle çalışmaya katkı sağlayan sevgili dost ve meslektaşlarım Dr. Öğr. Üyesi Azem SEVİNDİK, Dr. Öğr. Üyesi Hasan Ali DİKEN, Dr. Öğr. Üyesi Hakan SARAÇ, Dr. Öğr. Üyesi Şahin YILDIZ ve Dr. Öğr. Üyesi Mahmut DELEN'e teşekkür ediyorum. Kaynaklara ulaşma hususunda desteklerini gördüğüm Selime TİRYAKİOĞLU, Selinay

ÇELTEK ile Özge ÖZDEMİR'e de ayrıca teşekkür eder ve akademik hayatlarında başarılar dilerim.

Dualarıyla bana güç veren kıymetli annem Keziban YAMAN'a varlığı ve bana kattıkları için minnettarım. Aramızdan zamansız ayrılan, hiç aklımdan çıkarmadığım cânım babam Hacı Selahattin YAMAN, ablam Ayşe VARIMBER ve halam Merdiye AKDOĞAN için de bu satırları okuyan herkesten dua bekliyorum. Tinleri şâd, mekânları Uçmağ olsun!

Son olarak, bu süreçte doyasıya yanlarında olamadığım oğlum Selahattin Eymen'e ve kızım Leyla Nare'ye anlayışları, destek ve sonsuz sevgileri için de çok teşekkür ediyorum.

Dr. Sinan YAMAN
Ankara, 2026

KAYNAKLAR

- Abasıyanık, S. F. (2005). *Mahalle kahvesi*. YKY.
- Abdurrezzak, A. O. (2019). Kalevala destanından hareketle yaratılış mitinden günümüz halk inanışına uzanan kozmik yumurta motifi. *Türük, Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 16, 234-248. <http://dx.doi.org/10.12992/TURUK671>
- Acaloğlu, A. (2004). Geleneksel kültürde tuzun semiyolojik işlevi ve Türk kültür geleneğinde tuz. E., Gürsoy Naskali ve M., Şen (Ed.), *Tuz Kitabı* içinde (s. 133- 142). Kitabevi.
- Acıpayamlı, O. (1974). *Türkiye’de doğumla ilgili âdet ve inanmaların etnolojik etüdü*. Atatürk Üniversitesi.
- Aça, M. (2004). Türk halk geleneğindeki doğum sonrası uygulamalarına bir örnek: Tuzlama. E., Gürsoy Naskali ve M., Şen (Ed.), *Tuz Kitabı* içinde (s. 95- 104). Kitabevi.
- Aça, M. (2013). Türk halk geleneğindeki doğum sonrası uygulamalara bir örnek: tuzlama. *Millî Folklor*. (53), 93-100.
- Ağakay, M. A. (1949). *Türkçede mecazlar sözlüğü*. Doğu Matbaası.
- Ahanov, K. (2013). *Dil biliminin esasları* (M. Ceritoğlu, çev.). TDK.
- Ahmed Ziyâeddin Gümüşhânevî (1859). *Râmûzü’l-ehâdis*. Matbaa-i Kışla-i Hümayun.

Ahmet Rasim (1919). Bir iki darb-ı mesel daha!, *Eşkâl-i zaman*, 283, 1.

Akalın, Ş. H. (haz.). (2019). *Türkçe sözlük*. TDK.

Akarsu, B. (1998). *Dil-kültür bağlantısı*. İnkılap Kitabevi.

Akçiçek, E. (2008). Geçmişten bugüne şerbetçiliğimiz. (S.Koz, haz.). *Yemek kitabı tarih-halkbilimi-edebiyat I* içinde, (s. 967-991). Kitabevi.

Akkoyunlu, Z. (2010). Tuz. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 3 (5), 194-198.

Akmataliyev, A., & Kadırmambetova, A.(2009). *Kırgız destanları 7*. (N. Yıldız, çev.). Türk Dil Kurumu.

Aksan, D. (1982). *Her yönüyle dil- 3*. TDK.

Aksan, D. (2015). *Türkçenin sözvarlığı*. Bilgi.

254 Aksoy, B. (2023). *Etimoloji ışığında kelimelerin dünyasında gezintiler*. İletişim.

Aksoy, Ö. A. (1984). *Atasözleri sözlüğü*. TDK.

Aksoy, Ö. A. (2004). *Bölge ağızlarına atasözleri ve deyimler*. TDK.

Aktay, S. (2020). Rus ve Türk kültüründe rakamlı deyimler üzerine kültürdilbilimsel bir inceleme. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi* 8 (25), 232-246. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.836112>

Aktay, S. (2022). Rusça ve Türkçe deyimlerde millî kültürel kodlar. *Dil Araştırmaları* 16 (31), 65-76. <https://doi.org/10.54316/dilarastirmalari.1167817>

Alcock, J. P. (2007). The egg: Its symbolism and mythology. In R. Hosking (ed.), *Eggs in Cookery: Proceedings of the Oxford Symposium of Food and Cookery 2006* (pp. 20–29). Prospect Books.

Alçay, A. Ü., Yalçın, S., Bostan, K., & Dinçel, E. (2015). Orta Asya'dan Anadolu'ya kurutulmuş gıdalar. *Anadolu Bil*

- Meslek Yüksekokulu Dergisi.* (37) 83-93. <https://izlik.org/JA83CK73ZF>
- Alefirenko, N. F. (2016). *Lingvokulturologiya. Tsennotsnosmıslovoye prostranstvo yazıka.* Flinta.
- Algar, H. (2022). *Şed.* <https://islamansiklopedisi.org.tr/sed>
- Alimjanova, G. M. (2016). *Karşılaştırmalı kültürdilbilim: Dil-kültür-insan.* (S. Uçar ve Ş. Atay, çev.). Gazi Kitabevi.
- Aliy, A. (2022). *Kültür. Türk Maarif Ansiklopedisi.* <https://turkmaarifansiklopedisi.org.tr/kultur/#yazar-1>
- Altıer, S. (2022). Anadolu Türk kültüründe buğday/başak ve görsel dile aktarımı. *Kültür Araştırmaları Dergisi.* (12), 30-62. <https://doi.org/10.46250/kulturder.1029522>
- Arat, R. R. (2018). *Kutadgu Bilig.* Kabalıcı.
- Argunşah, M., & Güner, G. (2015). *Codex Cumanicus.* Kesit.
- Arıcı, M., & Dağlıoğlu, O. (2002). Boza: A lactic acid fermented cereal beverage as a traditional Turkish food. *Food Reviews International* 18 (1), 39-48. <https://doi.org/10.1081/FRI-120003416>
- Arnold, I. V. (1973). *The English word.* Vuisshaya Shkola.
- Arnold, M. (1869). *Culture and anarchy; an essay in political and social criticism.* Smith, Elder and Co.
- Arslaner, F. (2016). *Orda bir köy vardı: Âşıkbükü.* Bilnet Matbaacılık.
- ASBV (t.y.). *İzomorfizm. Sosyal bilimler sözlüğü.* <https://www.sosyalbilimlervakfi.org/tr/sozluk/>
- Ashurova, D. U. (2018). Imagery as a stylistic and cultural category. *Linguistics, translation studies, language teaching//Compilation of materials of the International Scientific Conference.* Ulusal University of Uzbekistan. T.1. – C.5, 2-57.

- Ashurova, D. U., & Galieva, M. R. (2019). *Cultural linguistics*. Uzbekistan State World Languages University.
- Aslan, E. (1975). Çıldırılı Âşık Şenlik, *hayatı şiirleri ve hikâyeleri: İnceleme-metin-sözlük*. Atatürk Üniversitesi.
- Aşkın Uzel, R. (2018). Geleneksel mutfak kültürü ve tarımsal ürün çeşitliliğinin, üniversite öğrencileri beslenme durumu üzerine etkisi. *Journal of Agriculture Faculty of Ege University* 55 (1), 37-44. <https://doi.org/10.20289/zfdergi.358701>
- Ata, A. (1997). *Kısâsü'l-Enbiyâ, giriş, metin tıpkıbasım* (I. C). TDK.
- Ata, A. (1998). *Nehcü'l-ferâdis uştnağlarning acuk yolu (cennetlerin açık yolu) III dizin-sözlük*. TDK.
- Ata, A. (2004). Türkmenlerde tuzun kutsallığı. E. Gürsoy Naskali & M. Şen (Ed.), *Tuz Kitabı* içinde (s. 86- 92). Kitabevi.
- Ataklı Saçak, F. (2020). *Rusçada zıt anlamlı deyimler* (634924) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ataklı Saçak, F. (Ed). (2024). *Deyimbilim geleneksel ve çağdaş yaklaşımlar*. Nobel Bilimsel.
- Atalay, B. (1939). *Divanü Lûgat-it-Türk tercümesi I*. TDK.
- Atalay, B. (1941). *Divanü Lûgat-it-Türk tercümesi III*. TDK.
- Atalay, B. (1968). *Çeşitli halk fıkraları ve deyimleri*. Ayyıldız Matbaası.
- Atalay, B. (1999). *Divanü Lûgat-it-Türk tercümesi IV*. TDK.
- Ateş, F. (2019a). Mitolojiden günümüze yumurta ve "kırk uçurma" geleneği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi* 7(19), 14 - 27. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.628217>

- Ateş, F. (2019b). *Mitolojiden günümüze yumurta*. Kömen.
- Avcı, S. (2003). Ekonomik coğrafya açısından önemli bir maden: Tuz (tarihi-önemi ve dünya tuz ekonomisi). *Coğrafya Dergisi*, 11, 21-45. <https://izlik.org/JA78SP35NE>
- Ay, Ş., & Şahin, K. (2014). Eski Yakındoğu'da yemek simgeselliği üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* 6 (12), 331-358.
- Aydın, E. (2024). *Eski Türklerde gündelik hayat* (3. Baskı). Kronik Kitap.
- Bahadınlı, Y. Z. (1984). *Türkçe deyimler sözlüğü ve kaynakları*. Yeni Dünya.
- Bakan, S., Deveboynu, Ş. N., & Tayhan Kartal, F. (2021). Sağlıklı yaşamda tuz ve beslenme ilişkisi. Ercoşkun, H. (Ed.) *Her yönüyle tuz içinde* (s. 65-76). Nobel Bilimsel Eserler.
- Bakhtin, M. M. (1975). *Questions of literature and aesthetics. Research of different years*. Artistic Literature.
- Baldick, J. (2011). *Hayvan ve şaman Orta Asya'nın antik dinleri* (N. Şahin, çev.). Hil.
- Barth, R. (2004). *The empire of signs*. AST.
- Batsuren, R. (2020). Cultural codes in idioms with the component 'Stone' in the English, Russian and Mongolian languages. *UDC* 2 (3), 38-48.
- Batur, S. (2024). *Hayvan adları içeren Türkçe ve Arapça deyimler: Bir karşıtsal çözümleme çalışması* (893985) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Beekes, R. S. P. (2010). *ἄλς , ἄλός, Etymological dictionary of Greek*. Brill.
- Belenli, M. (1959). *Bazı tabirlerimizin tarihi ve hikâyesi*. Ercan Matbaası

- Benli, T. (2025). *Halk Bilimi bağlamında kültürel diplomasi ve Türkiye örneği* (TİKA, TÜRKSOY, YEE, YTB) (937718) [Doktora tezi, Anka Hacı Bayram Veli Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Berezovich, Y. L. (2007). *Yazyk i traditsionnaya kul'tura: Etnolingvistika issledovaniya*. Indrik.
- Besli, E. (2010). *Eski ve orta Türkçe hayvan isimlerinin etimolojisi* (264922) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Beşirli, H. (2010). Yemek, kültür ve kimlik. *Millî Folklor*. (87), 159-169.
- Beyzadeoğlu, S. A. (2014). Durûb-ı Emsal-i Osmâniyye'de Türkçe ile birlikte Arapça, Farsça ve Fransızca'da ortak kullanılan atasözleri ve deyimler. *İlmî Araştırmalar*, 19, 23-33. <https://izlik.org/JA25PS64DR>
- Bezirci, A. (1995). *Pir Sultan Abdal yaşamı, etkileri ve şiirleri*. Evrensel.
- Biray, H. (1992). *Mahtumkulu divanı*. Kültür Bakanlığı.
- Bolinger, D. (1977). Idioms have relations. *Forum Linguisticum* 2/2, 157-69.
- Bonvalot, G. (1976). *Eski yurt* (M. R. Uzmen, çev.). Tercuman.
- Boratav, P. N. (1969). *Az gittik uz gittik*. Bilgi.
- Boratav, P. N. (2013). *100 soruda Türk folkloru (İnanışlar, töre ve törenler, oyunlar)*. BilgeSu Yayıncılık.
- Bozkurt, F. (1995). *Türkiye Türkçesi*. Cem.
- Brewer, E. C. (1894). Mundane egg. *Dictionary of phrase and fable*. <https://www.infoplease.com/dictionary/brewers/mundane-egg>
- Brice, W. C. (1966). *Southwest Asia*. University of London Press.

- Brisay, K. de (1981). The ancient industry of the salt-makers. *The Geographical Magazine*, 910-916.
- Brothwell, D. R., & Brothwell, P. (1997). *Food in Antiquity: A Survey of the Diet of Early Peoples*. Johns Hopkins University Press.
- Campbell, J. (2010). *Kahramanın sonsuz yolculuğu*. Kabalıcı.
- Ceyhan, E. (2010). *Taşlamalar 6: Tuzu kurular*. <https://www.antoloji.com/taslamalar-6-tuzu-kurular-siiri/>
- Chisholm, H. (ed.) (1911). Gabelle. *Encyclopædia Britannica* 11 (11th Ed.). Cambridge University Press.
- Clauson, Sir G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth century Turkish*. Oxford University Press.
- Coşkun, H. (2020). Karadeniz, Marmara, Ege, Akdeniz Bölgesi türkülerindeki deyimlerin tasnifi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö8), 14-38. <https://doi.org/10.29000/rumelide.814064>
- Cowie, A. P. (1998). *Phraseology theory, analysis, and applications*. Clarendon Press .
- Cuche, D. (2013). *Sosyal bilimlerde kültür kavramı* (T. Arnas, çev.). Bağlam.
- Cunbur, M. (1973). *Karacaoğlan*. MEB.
- Cunningham, S. (1989). *Wicca: A guide for the solitary practitioner*. Llewellyn.
- Çay, A. M. (1993). *Türk Ergenekon bayramı Nevriüz* (5. baskı). Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Çayır, M. (2013). Kültepe tabletlerinde geçen yeni bir unvan, rabi reabatim "Tuzcular amiri". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 53 (1), 303-3 14.
- Çelebi, Ş., & Karaca, H. (2006). Yumurtanın besin değeri, kolesterol içeriği ve yumurtayı n-3 yağ asitleri

bakımından zenginleştirmeye yönelik çalışmalar. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* 37 (2), 257-265. <https://izlik.org/JA48JE24UM>

Çınar, Z. (2019). *Geçiş dönemlerinde mutfak kültürü ve yöresel mutfak uygulamaları: Ege Bölgesi'nde nitel çalışma* (586024) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çinpolat, S. (2009). *Karaçay Halk inanışları ve uygulamalarının dinler tarihi açısından değerlendirilmesi (Tokat örneği)* (240728). [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çizmeciler, O. (1982). *Ünlü deyimler ve öyküleri*. Kastaş.

Çobanoğlu, Ö. (2004). *Türk dünyası ortak atasözleri sözlüğü*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.

260 Çoruhlu, Y. (2015). *Türk mitolojisinin ana hatları*. Kabalıcı.

Çotuksöken, Y. (1994). *Deyimlerimiz*. Özgül.

Dağcı, C. (1990). *Onlar da insandı*. Ötügen Neşriyat.

Dağıstan, S., & Zamirbek Kızı, A. (2025). Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde 3, 7 ve 40 rakamlarını içeren deyimler üzerine bir değerlendirme. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi* 14 (4), 1425-1439. <https://doi.org/10.33206/mjss.1711978>

Darwin, C. (1868). *The variation of animals and plants under domestication (Vol. II)*. John Murray.

Del Casino, V. J. (2014). Social geography 1: Food. *Progress in Human Geography* 39. (6) 1-9. <https://doi.org/10.1177/0309132514562997>

Demir, S. (1993). *Afşinli Derdiçok (Ömer Lütfi Pişkin)*. Alıç Okul.

Demir, T. (2004). *Türkçe dilbilgisi*. Kurmay.

Demirci, E., Salçın, N., & Ercoşkun, H. (2021). Dünya tuz

tarihi. Ercoskun, H. (Ed.) *Her yönüyle tuz içinde* (s. 107-144). Nobel Bilimsel Eserler.

Demirtaş, M. (2010). Osmanlı Devletinde tuz üretimi ve dağıtımı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 23-28. <https://izlik.org/IA26JP86HG>

Diken, H. A. (2024). Tarihî ve kültürel yönleriyle eski Türklerdeki halk ekonomisi faaliyetlerine genel bir bakış. *HUMANITAS - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (23), 154-170. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1414689>

Diken, H. A. (2025). Özellikleri ve işlevleri bağlamında geleneksel mutfak kültürünün toplumsal yaşamdaki yeri. *UHAD/Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi* 8 (2), 242-258. <https://doi.org/10.61729/uhad.1771077>

Dinç, M. (2013). Anadolu sahasında arıcılık ve bal üretimi çerçevesinde gelişen inanç ve gelenekler konusunda bir inceleme. *Turkish Studies* 8 (9), 1149-1156. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5410>

Dinçel, E., & Ünver Alçay, A. (2017). Kurut ve Türk mutfağında kullanımı. *Aydın Gastronomy* 1 (2), 31-39. <https://izlik.org/IA84GC72MR>

Doğan, N. (2016). *Türkiye Türkçesinde fiillerin eşdizimleri*. YayınEvi.

Doğan, S. N. (2023). Marzubân-nâme tercümesi üzerine kültürdilbilimi incelemesi. *Avrasya Beşeri Bilim Araştırmaları Dergisi* 3 (2), 49-65. <https://izlik.org/IA72KT55PR>

Dohman, Ü. & Karavin Yüce, H. (2022). Türkçe, Rusça ve İngilizce deyimlerde “zaman” konsepti. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 243-254. <https://doi.org/10.54600/igdirsosbilder.1126598>

- Durbilmez, B. (2011). *Batı Trakya Türk halk kültüründe mitolojik sayılar*. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 3, 77-93.
- Durmuş, Ü. (2018). Yemekten önce ve sonra tuz yemeyi tavsiye eden rivâyetlere dair bir araştırma. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*. (12), 379-403. <https://doi.org/10.16947/fsmia.502281>
- Duru, S. & Seçer, A. (2019). Geleneksel gıda ürünlerini satın alma davranışları ve tutumları: Mersin ili örneği. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* 50 (1), 1-10. <https://doi.org/10.17097/ataunizfd.407116>
- Düzgün, F., & Yılmaz Yeşildal, Ü. (2023). Türk ve Slav halk inançları bağlamında bir ritüel olarak “çocuğu satma geleneği”. *Folklor/Edebiyat* 29 (113), 15-30. <https://doi.org/10.22559/folklor.2363>
- Eagleton, T. (2019). *Kültür* (B. Göçer, çev.). Can.
- Ebû Muhammed b. Selâme el-Kuzâî (1999). *Şihâbu'l- Ahbâr* (A. Yardım, haz.). Damla.
- Ebulgazi Bahadır Han (1958). *Şecere-i Terakime (Türklerin soy kütüğü)* (M. Ergin, haz.). Tercüman
- Ebüzziyâ Tefvik (1885). *Durûb-ı emsal-i Osmâniyye*. Matbaa-i Ebüzziyâ
- Eco, U. (2004). *The missing structure. Introduction to semiology*. Simposium.
- Brittanica Editors (2024). Ovum. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/science/ovum>
- Ege, H. (1965). *Çizmeden yukarı çıkma–Yetmiş beş deyimin nedenleri*. Kardeş.
- Eker Kavalçalan, Ö., & Kök, A. (2019). Kültürel dil bilim bağlamında Kutadgu Bilig metaforları. *Akdeniz İnsani*

Bilimler Dergisi 9 (2), 225-242. <https://izlik.org/JA96ZK55ZA>

Ekici, M. (2001). Dirse Han oğlu Boğaç Han anlatmasında bireysellik ve toplumsal bütünlük, *Millî Folklor*, 52, 50-59.

Ekici, M., Yılmaz, A. M., Ölçer Özünel, E., & Fedakar, P. (2020). Anonim halk edebiyatı. M. Ö. Oğuz (ed.). *Türk halk edebiyatı el kitabı içinde*, (s. 287-398). *Grafiker*.

Ekinciler, T., & Yücecan, S. (1974). Yumurthanın beslenmemizdeki yeri ve kullanılması. *Beslenme ve Diyet Dergisi* 3 (3), 204-217.

Elçin, Ş. (1984). *Gevherî divanı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı MİFAD.

Elçin, Ş. (1986). *Halk edebiyatına giriş*. Kültür Bakanlığı.

Elçin, Ş. (1997). *Halk edebiyatı araştırmaları* 2. Akçağ.

Eldridge, A. (2025). Cruel and unusual punishments: 15 Types of torture. *Encyclopedia Britannica*, <https://www.britannica.com/story/cruel-and-unusual-punishments-15-types-of-torture>. Accessed 28 February 2026.

Eliade, M. (1994). *Edebî dönüş mitosu* (Ü. Altuğ, çev.). İmge.

Eliade, M. (2001). *Mitlerin Özellikleri* (S. Rifat, çev.). Om.

Eliade, M. (2009). *Dinler tarihine giriş* (L. Arslan, çev.). Kabcacı.

Elmacıoğlu, E. (2022). Dile ait öğelerin kültürdilbilimsel açıdan incelenmesi. *Uluslararası Dil Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi* 5 (1), 38-50. <https://doi.org/10.37999/udekad.1034152>

Epikouria. (2006). *10+1 Things you may not know about salt*. <https://web.archive.org/web/20080704055740/http://www.epikouria.com/issue3/article6-things.php>

- Erbek, Ç. (2015). *Türklerde yaşam ağacı*.<http://www.caglarerbek.com/2015/05/turklerde-yasamagaci.html#:~:text=1997%20y%C4%B1n%C4%B1nda%20Kazakistan'%C4%B1n%20Ba%C5%9Fkenti,bu%20sava%C5%9F%C4%B1n%20galibi%20hak%20edecektir>.
- Erdem, M. (2000). Kültürel dil bilimi ve Türkmen Türkçesinde deyim aktarmaları (metaphor) üzerine. *IV. Uluslararası Türk Dili Kurultayı* (ss. 539-550). İzmir, Türkiye.
- Erdentuğ, N. (1997). *Sosyal adet ve gelenekler*. Kültür Bakanlığı.
- Eren, H. (2020). *Eren Türk dilinin etimolojik sözlüğü*. TDK.
- Ergin, M. (2016). *Dede Korkut kitabı 1-2*. TDK.
- Ergin, Z. (1988). Tuzun üretim teknolojisi ve insan sağlığındaki yeri. *Bilimsel Madencilik Dergisi* 27 (1), 9-30. <https://izlik.org/JA79PG69MW>
- Ergun, M. (1998). *Alıp Manaş. Altay Türklerinin kahramanlık destanı*. Kültür Bakanlığı.
- Ergun, P. (2014). Türk kahvesi söylenceleri. E. Gürsoy Naskali (Ed.), *Türk Kahvesi Kitabı* içinde (s. 103- 116). Kitabevi.
- Erol, G., & Alaşhan, A. (2020). Özel günlerdeki geleneksel yemek anlayışının gastronomi açısından değerlendirilmesi: Ürgüp örneği. *Turkish Studies – Social* 15 (8), 3521-3538. <https://dx.doi.org/10.47356/TurkishStudies.47496>
- Ersan, M. Ö. (2018). *Yeniçeri gülbangları*. <https://mehmetozgurursan.blogspot.com/2018/06/yeniceri-gulbanglar.html>
- Esin, O. (2017). Anlam değişimleri ve kullanım alanları yönünden Türk kültüründe tuz. *İdil Dergisi* 6 (31), 1001-1019. <https://dx.doi.org/10.7816/idil-06-31-09>
- Eyüboğlu, E. K. (1973). *On üçüncü yüzyıldan günümüze*

kadar şiirde ve halk dilinde ata sözleri ve deyimler. Doğan Kardeşler Matbaacılık.

Eyüboğlu, E. K. (1975). *Türk dili tarihi*. TDK.

Eyüp 6: 6. <https://kutsalkitap.info.tr/?q=Ey%C3%BCp+6%3A+6>

Farber, W. (1977). Drogerien in Babylonien und Assyrien, *Iraq* 39 (2), 223-228. doi:10.2307/4200070

Fillmore, W. L. (1976). *The Second time around: Cognitive and social strategies in second language acquisition*. unpublished Ph.D thesis (Stanford University).

Fischler, C. (1988). Food, self and identity. *Social Science Information*. (27), 275-293.

Forbes, R. J. (1965). *Studies in ancient technology*. Brill.

Fumihito, A., Miyake, T., Takada, M., Shingu, R., Endo, T., Gojobori, T., Kondo, N., & Ohno, S. (1996). Monophyletic origin and unique dispersal patterns of domestic fowls. *Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A.* 93 (13) 6792-6795, <https://doi.org/10.1073/pnas.93.13.6792>

Gardin, N., & Olorenshaw, R. (2019). *Larousse semboller sözlüğü* (B. Akşit, çev.). Bilge Kültür Sanat.

Gedik, S. (2019). Türk dünyası atasözlerinde tuz. *Uluslararası Folklor Akademi Dergisi* 2 (1), 69-88. <https://izlik.org/JA25NX33RX>

Gencan, T. N. (1983). *Dilbilgisi*. TDK.

Gider, Ş. (2009). *Halk dindarlığının bir göstergesi olarak adak ve ziyaret fenomeni İstanbul örneği* (240727) [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Girardot, N. J. (1988). *Myth and meaning in early Taoism: The theme of chaos (hun-tun)*. University of California Press.

- Gordon, E. I. (1959). *Sumerian proverbs: Glimpses of everyday life in Ancient Mesopotamia*. University of Pennsylvania Press.
- Gökşen, E. N. (1983). *Açıklamalar ve hikâyelerle atasözleri ve deyimler*. Nurdan.
- Gölbaş, A., & Başibüyük, Z. (2012). Anadolu kültür oluşumunda tuzun rolü. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi* 1 (1), 45-54. <https://izlik.org/JA66JW26PA>
- Gölpınarlı, A. (1977). *Tasavvufi dilimize geçen deyimler ve atasözleri*. İnkılâp ve Aka Kitabevleri.
- Gölpınarlı, A. (2011). *İslâm ve Türk illerinde fütüvvet teşkilâtı*. İstanbul Ticaret Odası.
- Gölpınarlı, A., & Boratav, P. N. (2010). *Pir Sultan Abdal*. Derin.
- Gözler, M. F. (1975). *Büyük deyimler sözlüğü*. İnkılâp ve Aka Kitabevleri.
- Graves, R. (2010). *Yunan mitleri: Tanrılar, kahramanlar, söylenceler* (U. Akpur, çev.). Say.
- Green, N. (2006). Ostrich eggs and peacock feathers: Sacred objects as cultural exchange between Christianity and Islam" *Al-Masāq* 18, 1, 27-78. DOI: 10.1080/09503110500222328
- Grisvold, W. (1994). *Cultures and societies in changing world*. Pine Forge Press.
- Grovy and Tasty. (2023) *Greek salt: an elixir of purity and tradition*, <https://growyandtasty.com/en/greek-salt/#:~:text=Salt%20plays%20a%20fundamental%20role,transactions%20across%20the%20Mediterranean%20region>.
- Gudkov D. B. & Kovshova, M.L. (2007). *Telesnyy kod russkoy kul'tury: Materialy k slovaryu*. Gnozis.

- Gudkov D. B. (2004). Yedinitsty kodov kul'tury: problema semiotiki. *Yazyk, soznaniye, kommunikatsiya. Sb. Statey.* 26, 39-50.
- Güldemir, O. (2014). Orta Asya'dan cumhuriyet dönemine Türk mutfağındaki yemeklerin değişimi: Yazılı kaynaklar üzerinden bir değerlendirme. *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi.* (ss. 346-358). Aydın.
- Gülensoy, T. (2011). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe sözcüklerin köken bilgisi sözlüğü.* TDK.
- Gümüştam, B. (2012). Deyimlerin oluşumunda mecazın rolü. *Dil Araştırmaları Dergisi*, 15(2), 357-369.
- Gümüştam, G. (2012). Deyim bilimi ışığında deyim kavramı. *The Journal Of Academic Social Science Studies* 5 (7), 357-364.
- Gümüştas, E. (2017). Tuz; ağızımızın tadı. *Restoran Dergisi*, <http://www.restorandergisi.com/detay.php?id=137>
- Günay, V. (2004). Türk sosyo-kültürel hayatında tuzun yeri üzerine. E. Gürsoy Naskali ve M. Şen (Ed.), *Tuz Kitabı* içinde (s. 105- 112). Kitabevi.
- Güney, E. C. (1959). *Kerem ile Ash: Halk hikâyesi.* Varlık.
- Güney, E. C. (2016). *Masallar.* MEB.
- Güney, S. (2023). Foods spreading from Turkish cuisine to the world. *Journal of Multidisciplinary Academic Tourism* 8 (2), 159-169. <https://doi.org/10.31822/jomat.2023-8-2-159>
- Güngör, E. (2021). Bozkır Türk kültüründe mitolojik demir ve kutsal efendileri (demirciler). *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi IV (II)*, 235-243. <https://doi.org/10.48120/oad.1019992>
- Güntekin, R. N. (2013). *Miskinler tekkesi. İnkılâp.*

- Gürpınar, H. R. (2021). *Kuyruklu yıldız altında bir izdivaç* (Öztürk, A. & Kıvanç, E., haz.). TDK.
- Gürsoy-Naskali, E. (1997). *Türk dünyası gramer terimleri kılavuzu*. TDK.
- Güvenç, B. (2018). *İnsan ve kültür*. Boyut Yayıncılık.
- Halikarnas Balıkcısı (1997). *Deniz gurbetçileri*. Bilgi.
- Halikarnas Balıkcısı (1999). *Ötelerin çocukları*. Bilgi.
- Halili, M. C. (2004). *Philippine history*. Rex Book Store.
- Hançerlioğlu, O. (2000). *Dünya inançları sözlüğü*. Remzi Kitabevi.
- Hankin, R. (2004). *Rocks, crystals, minerals*. Chartwell Books.
- Harmancı, M., & Koçak, A. (2023). Fütüvvetin kutlu içeceği şerbete işlevsel bir yaklaşım. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 108, 475-488. <https://doi.org/10.60163/hbv.108.030>
- Hasanoğlu, M. (2021). Klasik şiirde tuzla ve bazı örnekler. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi* 6 (2), 866-884. <https://doi.org/10.32321/cutad.983967>
- Hatiboğlu, V. (1964). Kelime grupları ve kuralları. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 11, 203-244. <https://izlik.org/IA83AZ78EM>
- Hatiboğlu, V. (1982). *Türkçenin sözdizimi* (2. baskı). DTCF.
- Hengirmen, M. (1999). *Dilbilgisi ve dilbilim terimleri sözlüğü*. Engin
- Huang, X. (2000). *Fermentations and food science*. Cambridge University Press.
- Indiarto, R., Jeanette, G., Mulky, H., Yusra, N., & Subroto, E. (2021). A mini-review of salting techniques to improve food quality. *International Journal of Scientific & Technology Research*. 10. 285-289.

- İbrahim Şinâsî. (1861). *Durub-ı emsâl- i Osmaniyye*. Tasvir-i Efkâr Matbaası.
- İğüs, E. (2016). Balkanlar'dan Anadolu'ya boza ve türleri ile Türkiye'deki Balkan kökenli bozacılar. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6 (1), 101-111. <https://izlik.org/JA82EL43GD>
- İnan, A. (1972). *Manas destanı*. MEB.
- İnan, A.(1976). *Eski Türk dini tarihi*. Kültür Bakanlığı.
- İsmail, Z. & Gümüş, M. (1995). *Türkçe açıklama Kazak atasözleri*. Engin.
- İşli, H. N. (2008). Kâdirhâne'de aşûre (S. Koz, haz.). *Yemek kitabı tarih-halkbilimi-edebiyat I* içinde (s. 941-954). Kitabevi.
- Jacobsen, T. (1951). Translation of Maqlz tablet VI: 111-19, in *The Cosmos as a state*, in H. Frankfort, ed., *Before philosophy*, Harmondsworth.
- Jacobson, R. (1996). *Language and the unconscious: works of different years*. Science.
- Jones, E. (1951). The symbolic significance of salt in folklore and superstition. In Jones, E. (Ed.) *Essays in folklore, anthropology and religion II*, (pp. 22-109). Hogarth Press.
- Kabak, T. (2021). *Derinkuyu yöresi halk inanışları* (294072) [Yüksek lisans tezi, Nevşehir Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kaçalın, M. S. (2016). *Bölge ağızlarında atasözleri ve deyimler*. TDK.
- Kafesoğlu, İ. (1997). *Türk millî kültürü*. Ötüken.
- Kalafat, Y. (2010). *Doğu Anadolu'da eski Türk inançlarının izleri*. Berikan.
- Kalafat, Y. (2012). *Türk kültürlü halklarda mitler*. Berikan.

- Kalafat, Y., & Kamalov, İ. (2005). Tatar efsaneleri. *Karadeniz Araştırmaları*. 6, 52-77.
- Kanık, O. V. (1982). *Sanat ve edebiyat diünyamız*. Can.
- Kapusuzođlu, G. (2024). Çin'de işlevsel bir vergi ürünü: Tang hanedanı döneminde tuz vergisi. *Journal of Universal History Studies* 7 (1), 87-98. <https://doi.org/10.38000/juhis.1420677>
- Karabaşoğlu, M. (2019). *Oyuncak tamirhanesi*. İz.
- Karabüber, T. (2015). *Tosya halk inanışları* (475613) [Yüksek lisans tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Karakaş, R. (2021a). Doğanın ve insanın dirilişinin simgesi: Yumurta, *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 6, 31-51. <https://izlik.org/JA85KR72BN>
- 270 Karakaş, R. (2021b). Türk halk kültürü geçiş dönemi ritüellerinde yumurta. *Folklor/Edebiyat* 27 (106), 357-377. <https://doi.org/10.22559/folklor.1607>
- Kavas, Y. (2006). *Deyimlerin hikâyesi - Maymun gözünü açtı*. Zambak.
- Kaya, Ö. (1989). *Ali Şir Nevâyî Fevâ'idü'l-Kiber (inceleme-metindizin)* (10826) [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kaya, Ö. (2020). *Hititler'den günümüze Anadolu'da 'tuz ve ekmek hakkı'*. <http://akhisar6eylul.com/kose-yazilari/hititlerden-gunumuze-anadoluda-tuz-ve-ekmek-hakki65.html?deskmode=1>
- Kaya, Ü. C. (2023). *Türk mutfağı yöresel yemekler ve beslenme örüntüleri*. (N. Şanlıer & A. Ceyhun Sezgin, Ed.). Detay. <https://bookcites.com/book-chapter/QQe72YwBQzmg-9NMi4wh>
- Kayabaşı, A., & Bucak, T. (2022). Şerbetlerin Türk mutfak

kültüründeki yeri ve önemine dair bir araştırma. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* 12 (1), 71-96. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1053061>

Kemaloğlu, M. (2013). Terekeme –Karapapah Türklerinin görenek gelenekleri (Muş-Bulanık çevresinden örnekler). *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi* 1 (1), 43-79. <https://doi.org/10.7816/ulakbilge-01-01-04>

Kenzhalin, K. (2017). Türk dünyasında deyim bilimi çalışmaları. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi* (43), 107-124. <https://izlik.org/JA92LB22DR>

Keskin, A. (2020). *Adbilim, kültürdilbilim ve folklor odağında Türk kültüründe lakaplar*. Akçağ.

Khalid Abdelazim Ahmed, H. (2025). Kültür dilbilim: kuramlar, yöntemler ve disiplinlerarası yaklaşımlar, *Disiplinler Arası Dil Araştırmaları Dergisi*, 11, 55-68. <https://doi.org/10.48147/dada.1735144>

Khomyakov, E. A. (2014). Kody kul'tury v zhargonnoy frazeologii. *Gumanitarnyye nauki. Filologiya (Humanities. Philology)* 3 (31), 151-160.

Khvesko, T.V., Nagel, O.V., & Basueva, N. Y. (2021). Frazеologizm kak proyavleniya kul'turnogo koda. *UDC 811. 11*. Doi: 10.17223/19996195/54/5.

Kılıç, İ. (2021). Horasan harcında yumurta akı kullanımının incelenmesi. *Kırklareli University Journal of Engineering and Science* 7 (1), 122-134. <https://doi.org/10.34186/klujes.882789>

Kılıç, M. (2023). *Tuhfetü'l-Emsâl*. Dün Bugün Yarın.

Kırımlı, S. G. (1939). *Atalar sözü*. Kanaat.

Kırımlı, Y. (2004). İnanç, nazar ve nazara karşı tuz. E. Gürsoy Naskali ve M. Şen (ed.), *Tuz Kitabı* içinde (s. 65- 73). Kitabevi.

Kızıldemir, Ö., Öztürk, E., & Saruşık, M. (2014). Türk mutfak kültürünün tarihsel gelişiminde yaşanan değişimler. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 14 (3), 191-210.

Kiple, K. F. (2007). *A movable feast: Ten millennia of food globalization*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511512148>

Klappenbach, R. (1968). Probleme der phraseologie. *Wissenschaftliche Zeitschrift der Karl-Marx-Universität* 17 (5). 221-227.

Koç, N. (1996). *Yeni dilbilgisi*. İnkılâp.

Koçak, A., & Otyakmaz Aydın, H. (2023). Madde ve mana kabı olarak yumurtanın sembolik yorumları üzerine bir inceleme. *Kültür Araştırmaları Dergisi*. 18, 222-241. <https://doi.org/10.46250/kulturder.1323094>

272 Koloseliler 4: 6. <https://kutsalkitap.info.tr/?q=Kol.4:6>

Komarova, A.V., Gimranova, T.A., Krylova, O.N., & Kolosova, E. I. (2017). Concept "Wedding" existence in the Russian linguoculture. *Ad alta. Journal of interdisciplinary research*. p. 9-12.

Korkmaz, Z. (1992). *Grammer terimleri sözlüğü*. TDK.

Korkut, G. (2021). Divânu Lügâti't Türk'te ekmek adları. *Dil Araştırmaları*. (29), 179-196. <https://doi.org/10.54316/dilarastirmalari.904102>

Koşar, E. (2019). Birhan Keskin'in 'Soğuk Kazı'sı. *Kültür Araştırmaları Dergisi* 1 (3), 371-378. <https://izlik.org/JA63EX26TK>

Kovshova, M. L. (2012) *Lingvokul'turologicheskiy metod vo frazeologii*. Kody kul'tury. Knizhnyy dom Librokom.

Kozan, O. (2014). Kültürdilbilim nedir? / Önsöz. (O. Kozan, ed.), *Kültürdilbilim /Temel kavramlar ve sorunlar içinde* (s. 1-9). Gazi Kitabevi.

- Kozan, O. (Ed.). (2014). *Kültürdilbilim: Temel kavramlar ve sorunlar*. Gazi Kitabevi.
- Közleme, O. (2012). *Türk mutfak kültürü ve din*. Rağbet.
- Krallar 2: 21. <https://kutsalkitap.info.tr/?q=2.+Krallar+2%3A+21&x=0&y=0>
- Krallar 2: 21. <https://kutsalkitap.info.tr/?q=2.+Krallar+2%3A+21&x=0&y=0>
- Krasnykh, V. V. (2001). *Osnovy psikholingvistik i teorii kommunikatsii*. ITDGK Gnozis.
- Krasnykh, V.V. (2002). *Etnopsikholingvistika i Lingvokul'turologiya*. Gnozis.
- Krasnykh, V.V. (2003). "Svoy" Sredi "Çujih": Mif ili real'nost'?. Gnozis.
- Kroeber, A. L., & Kluckhohn, C. (1952). *Culture: A critical review of concepts and definitions*. Peabody Museum Press.
- Kubryakova E. S. (2004). *Âzyk i znanie: Na puti polučeniâ znanij o âzyke: Časti reči s kognitivnoj točki zreniâ. Rol' âzyka v poznanii mira. Âzyki slavânskoj kul'tury*.
- Kuhnlein, H. V., & Receveur, O. (1996). Dietary change and traditional food systems of indigenous peoples. *Annual Review of Nutrition*. (16), 417-442. <https://doi.org/10.1146/annurev.nu.16.070196.002221>
- Kumru, C. (2017). Eski Türk kültüründe kartal simgesi. I. *Uluslararası Türklerin Dünyası Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 401-418.
- Kuznetsova, E. V. (2024). Cultural code: Definition, characteristic features and manifestations in the communicative space. *ISRG Journal of Arts, Humanities and Social Sciences II (III)*, 408-414. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12187830>

Kütüb-i Sitte. (t.y.). *Müslümanlar üç şeyde ortak hadisi*. <http://www.kuranikerim.com/kutubi-sitte/6730.html>

Lagomarsino, J. (2011). *The ultimate guide ta rocks & minerals*. Parragon.

Lawal, R. A., Martin, S. H., Vanmechelen, K., Vereijken, A., Silva, P., Al-Atiyat, R. M., Aljumaah, R. S., Mwacharo, J. M., Wu, D. D., Zhang, Y. P., Hocking, P. M., Smith, J., Wragg, D., & Hanotte, O. (2020). The wild species genome ancestry of domestic chickens. *BMC Biology* 18 (1), 13. <https://doi.org/10.1186/s12915-020-0738-1>

Lawrence, R. M. (1898). *The magic of the horseshoe*. Mifflin.

Leeming, D. A. (2010). *Creation myths of the world: An encyclopedia, Book 1*. ABC-CLIO.

Legrain, L. (1947). *Ur excavations texts III: Business documents of the third dynasty of Ur*. Publications of the Expedition of the museum and of the Universty Museum; University of Pennsylvania to Mesopotamia.

Levent, H., & Cavuldak, Ö. A. (2017). Geleneksel fermente bir içecek: boza. *Akademik Gıda* 15 (3), 300-307. <https://doi.org/10.24323/akademik-gida.345273>

Levililer 2: 13. TCL02. <https://www.bible.com/tr/bible/170/LEV.2.13.TCL02>

Liang, X. (2008). *Russkiy temporal'nyy kod v svete lingvokul'turologicheskogo podkhoda (na fone kitayskogo yazyka)*. (Dis.)-Kand. Filol. Nauk.

Ligeti, L. (1938). Les voyelles longues en turc. *JA I*, 177-204.

Lipka, L. (1974). Probleme der analyse Englischer idioms aus struktureller und generativer sicht. *Linguistik und Didaktik*, 20, 274-85.

Liu, Y., Wu, G., Yao, Y., Miao, Y., Luikart, G., Baig, M., Beja-Pereira, A., Ding, Z. L., Palanichamy, M. G., & Zhang,

- Y. (2006). Multiple maternal origins of chickens: out of the Asian jungles. *Molecular phylogenetics and evolution*, 38 (1), 12-19. <https://doi.org/10.1016/j.ympev.2005.09.014>
- Long, C. H. (1983). *Alpha: The myths of creation*. George Braziller.
- Lotman, Y. M. (1987). *Simvol v sisteme kulturi. Trudi po znakovim sistmemam*. Vıp 21. İzd. TGU.
- Lotman, Y. M. (1990). *Universe of mind. A semiotic theory of culture*. Indiana University Press.
- Lotman, Y. M. (2000). *Semiosphere*. Art.
- Lvova, E. L., Sagalayev, A. M., Oktyabrskaya, I. V., & Usmanova, M. S. (2013). *Güney Sibirya Türklerinin geleneksel dünya görüşleri 2-İnsan ve toplum* (M. Ergun, çev.). Kömen.
- Madiyarova, S. (2017). *Karakalpak Türkleri eski halk inanışları (471884)* [Yüksek lisans tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Makal, T. K. (1975). *Dadaloğlu*. Toker.
- Manaev, G. (2021). *5 types of corporal punishment in Old Russia*, <https://www.rbth.com/history/333252-5-types-of-corporal-punishment-russia>
- Maslova, V. A. (2004). *Lingvokulturologiya*. Akademiya.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. Harper and Row.
- Matta 5: 13. *Tuz ve ışık*. <https://incil.info/kitap/Matta/5>
- Maugh II, T. H. (2012). *Bulgarians find oldest European town, a salt production center*. <https://www.latimes.com/science/la-xpm-2012-nov-01-la-sci-sn-oldest-european-town-20121101-story.html>

- McArthur, T. (ed.)(1992). *The Oxford companion to the English language*. Oxford University Press.
- Mel'čuk, I. (1995). Phrasemes in language and phraseology in linguistics. In M. Everaert, E.-J. van der Linden, A. Schenk and R. Schreuder (eds.), *Idioms: Structural and psychological perspectives*, (p. 167–232). Lawrence Erlbaum.
- Melleart, J. (1958). The Neolithic obsidian industry of Ilıcapınar and its relations. *Istanbulen-Mitteulungen*, 8, 82-92.
- Mengi, M. (1995). *Mesîhî Dîvânı*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Metin, A. K. (2010). *Pis kan*. Hece.
- Muratoğlu, A. İ. (1970). Tuzun hikâyesi. *Türk Folklor Araştırmaları*, 253, 5721-5722.
- Musaoglu, M., & Gümüş, M. (1995). *Azerbaycan atasözleri*. Engin.
- Mütercim Asım Efendi (2013). *El-Okyânûsu'l-Basît fi Tercemeti'l-Kâmusi'l-Muhît Kâmusu'l-Muhît tercümesi I-VI* (M. Koç ve E. Tanrıverdi, haz.). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.
- Najafov, A. (2009). *Azerbaycan halk inanışları* (566550). [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Obuz, M. (2023). Osmanlı mutfak kültüründe şerbet. *Uludağ Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 25 (46), 255-266. <https://doi.org/10.21550/sosbilder.1337526>
- Oğuz, M. Ö., & Aydoğan, E. (2004). *Çorum'dan derlenen masallar*. Gazi Üniversitesi Çorum Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Halkbilimi Topluluğu.

- Oğuzcan, Ü. Y. (1999). *Dostlar beni hatırlasın: Bütün şiirleri, sanatı/ Âşık Veysel Şatıroğlu* (12. Baskı). Özgür.
- Okay, H. N. (1953). *Develili Seyrani*. Maarif Kitabevi.
- Online Etymology Dictionary (2025). *Salarium*, <https://www.etymonline.com/>
- Otyakmaz Aydın, H., & Koçak, A. (2023). Yaşamın özel dönemlerinin vazgeçilmezi yumurta: Siirt ve ilçeleri örneği. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi* 6 (2), 204-218. <https://doi.org/10.61729/uhad.1323055>
- Otyzbay, Z. (2019). Ayran sözcüğünün etimolojisi, anlamı ve Türk kültüründeki yeri. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi* 123 (242), 219-232. <https://izlik.org/JA89GJ54GE>
- Ögel, B. (1978). *Türk kültür tarihine giriş 4.bcilt Türk yemek kültürü (Göktürklerden Osmanlılara)*. Kültür Bakanlığı.
- Ögel, B. (1984). *İslâmiyetten önce Türk kültür tarihi: Orta Asya kaynak ve buluntularına göre*. Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ögel, B. (2014). *Türk mitolojisi I*. TTK.
- Öğüt Eker, R. G. (2014). *İnsan kültür mizah: Eğlence endüstrisinde tüketim nesnesi olarak mizah*. Grafiker.
- Öğüt Eker, R. G. (2018). Farklı görme biçimiyle modern dünya ritüeli olarak yemek kültürü: sınanma/erginlenme ve intikam alma gizli işlevleri. *Millî Folklor* 30 (120), 170-183.
- Önal, M. N. (2003). Unutulmuş bir gelenek: Küfür akşamı törenleri. *Millî Folklor*, 60, 128- 133.
- Önçel, S. (2015). Türk mutfağı ve geleceğine ilişkin değerlendirmeler. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 3 (4), 33-44.

- Özarslan, M. (2003). Türk kültüründe ağaç ve orman kültü. *Türkbilig / Türkoloji Araştırmaları Dergisi* 4 (5), 94-102. <https://izlik.org/JA82FC29LD>
- Özarslan, M. (haz.) (2017). *Türk mânilerinden seçmeler*. MEB.
- Özbay Doğu, S., & Sarıçoban, C. (2015). Et kurutma teknolojisi ve dünyada tüketilen bazı kurutulmuş et ürünleri. *Journal of Food and Health Science* 1 (3), 109-123. <https://doi.org/10.3153/JFHS150>
- Özcan, H. (2001). Halk şairlerinin dilinde tuz. *Millî Folklor*, 52, 101-109.
- Özcan, H. (2004). Türk halk şiirinde tuz. E. Gürsoy Naskali ve M. Şen (Ed.), *Tuz Kitabı* içinde (s. 174- 187). Kitabevi.
- Özdemir, A. (1989). *Folklor penceresi*. Veli.
- Özdemir, E. (1997). *Açıklamalı-örnekli deyimler sözlüğü*. Remzi Kitabevi.
- Özdemir, N. (2008). *Medya, kültür ve edebiyat*. Geleneksel.
- Özezen Yüceol, M. (2001). Türkçe deyimler üzerine birkaç söz. *Türk Dili*, 600, 869-879.
- Özgüdenli, O., & Uzunağaç, Ö. (2014). Selçuklu Anadolu'sunda ekmek. *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi* 1 (1), 43-72. <https://izlik.org/JA65KD54TH>
- Özkan, N. (2013) Pastırma sözü üzerine. *Dil Araştırmaları* 13 (13), 45-55. <https://izlik.org/JA56GR43KK>
- Özlem, D. (2019). *Kültür bilimleri ve kültür felsefesi*. Notos Kitap.
- Özön, M. N. (1946). *Türkçe Tabirler Sözlüğü*. Remzi.
- Özön, M. N. (1956). *Türk ata sözleri*. İnkılâp.
- Özönlü, B. T., & Koçak, C. (2010). Süte farklı ısıl işlem uygulamalarının ayran kalitesine etkisi. *Gıda* 35 (5), 355-362. <https://izlik.org/JA67EW39UC>

- Pala, İ. (2011). *İki dirhem bir çekirdek*. Kapı.
- Paşalıoğlu, C. (2016). Rusça ve Türkçe deyimlerde 'baş' ve 'göz' kavramları (kültürdilbilimsel çözümleme). *International Congress on Social Sciences*. Antalya, 92 – 104.
- Paşalıoğlu, C. (2022). Rusça ve Türkçe deyimlerde burun kavramı: Kültürdilbilimsel bir inceleme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (27), 840-852. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1106160>
- Paşalıoğlu, C. (2023). СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ С КОМПОНЕНТОМ «УХО» (НА МАТЕРИАЛЕ ТУРЕЦКОГО И РУССКОГО ЯЗЫКОВ). *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi* 8 (1), 132-143. <https://doi.org/10.32321/ctad.1183364>
- Pelliot, P. (1925). Les mots i h initiale aujourd'hui amuie, dans le mongol des XIII-e et XIV-e siècles. *JA*, 206, 193-263.
- Peters, A. (1983). *The units of language acquisition*. Cambridge University Press.
- Pineault, J. (2017). *A brief history of sea salt uses through the ages*. <https://blog.avajaneskitchen.com/blog/a-brief-history-of-sea-salt-uses-through-the-ages/>
- Potts, D. (1984). On salt and salt gathering in Ancient Mesopotamia. *Journal of the Economic and Social History of the Orient*, 27(3), 225–271. <https://doi.org/10.2307/3631848>
- Pritsak, O. (1964). Der rotazismus und lambdazismus. *Ural-Altäische Jahrbücher*. - Bd. 35. 337-349.
- Pufendorf, S. von (1673). *De officio hominis et civis juxta legem naturalem libri duo*. Sumtibus Adami Junghans.
- Püsküllüoğlu, A. (2006). *Türkçe deyimler sözlüğü*. Arkadaş.

- Pyankova, K. V., & Sedakova, İ.A. (2012). *Sol'. Slavyanskiye drevnsti*. Mejdunardniye Otnoşeniya.
- Radloff, W. (1995). *Manas destanı* (E. Gürsoy Naskali, haz.). Türksoy.
- Rawlinson, H. C. (1891). A selection from the miscellaneous inscriptions of Assyria, *British Museum, London*, Vol. V, Plate 7, 31-41.
- Réhault-Godbert, S, Guyot, N., & Nys, Y. (2019). The golden egg: Nutritional value, bioactivities, and emerging benefits for human health. *Nutrients 11* (3), 1-26 <https://doi.org/10.3390/nu11030684>
- Rifat, M. (2018). *Açıklamalı göstergebilim sözlüğü*. ALFA Sözlük.
- Rodriguez, J. P (1997). *Dünya köleliğinin tarihsel ansiklopedisi II*. ABC-CLIO.
- Rosenberg, D. (2003). *Dünya mitolojisi-büyük destan ve söylenceler antolojisi* (Akten, K., Cengiz, E., Cüce, A. U., Emiroğlu, K., Kenanoğlu, T., Kocayığıt, T., Kuzhan, E. & Odabaşı, B., çev.). İmge.
- Roux, J. P. (2013). *Türklerin tarihi: Pasifik'ten Akdeniz'e 2000 Yıl* (A. Kazancıgil & L. Arslan-Özcan, çev.). Kabalıcı.
- Saadettin Nüzhet & Mehmet Ferit. (1926). *Konya vilayeti halkiyat ve harsiyatı*. Vilayet Matbaası.
- Sabir, M. (2012). Harezmi ve Kıpçak sahasına ait yazma eserlerde geçen deyimlerin Kazakça'da incelenmesi meselesi. *Türkiyat Mecmuası 22* (1), 155-169. <https://doi.org/10.18345/tm.06301>
- Saeed, J. (2003). *Semantics* (2nd Ed.). Blackwell.
- Sağlam, N. (2017). *Henüz 17 yaşında*. TDK.
- Sakaoğlu, S. (1973). *Gümtüşhane masalları. Metin toplama-tahlil*. Sevinç Matbaası.

- Salçın, N., & Ercoşkun, H. (2021). Türk kültürü ve edebiyatında tuz kavramı. Ercoşkun, H. (ed.) *Her yönüyle tuz içinde* (s. 145-170). Nobel Bilimsel Eserler.
- Salman, H. (2011). Eski Türk içeceklerinden “begni” üzerine bir deneme. *Tarih Dergisi*. (34), 533-538. <https://izlik.org/JA45AY88ST>
- Salonen, A. (1970). *Die fischerei im alten Mesopotamien, nach sumerisch-akkadischen Quellen*, Helsinki.
- Salwelten. (n.d.). *Archaeology – 7,000 Years of History*. <https://www.salzwellen.at/en/blog/hallstatt-archaeology>
- Samsakçı, M. (2012). Türk kültür ve edebiyatında tuz ve tuzekmek hakkı. *Journal of Turkish Language and Literature* 36 (36), 181-199. <https://izlik.org/JA22RT44DY>
- Sapir, E. (1949). *Selected writings in language, culture and society*. University Of California Press.
- Sapir, E. (2001). *Izbrannıye trudi po yazıkoznaniyu ı kul'turologiya*. Progress.
- Saraç, H. (2016). Rus ve Türk dil dünya görüşünde “dağ” kavramı (kültürdilbilimsel analiz). *Journal of Turkish Research Institute*, 57, 1581-1598. <https://doi.org/10.14222/Turkiyat1609>
- Saraç, H. (2019). *Bir milletin kültürel belleğinin şifreleri: Kod kültürleri. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö6), 157-169. <https://doi.org/10.29000/rumelide.648467>
- Saraç, H. (2024). The reflection of Turkish and Russian folk beliefs in phraseological units: A case study of the word gold. *Türkiyat Mecmuası-Journal of Turkology* 34, (2), 585-608. <https://doi.org/10.26650/iuturkiyat.1563219>
- Saraç, H. (2025). Отражение народных представлений турецкого и русского обществ в фразеологических

единицах на примере слова золото. *Türkiyat Mestuası* 34 (2), 585-608. <https://doi.org/10.26650/iuturkiyat.1563219>

Scheub, H. (2000). *A dictionary of African mythology: The mythmaker as storyteller*. Oxford University Press.

Schimmel, A. (2001). *İslamın mistik boyutları*. Kabcacı Yayınevi.

Schleiden, M. J. (1875). *Das Salz. Seine geschichte, seine symbolik und seine bedeutung im menschenleben*. Engelmann.

Seçim, Y., & Kuru, M. (2024). Mevlevilikte tuzun yeri ve önemi. *NEUGastro* 3 (1), 75-92. <https://doi.org/10.54497/neugastro.2024.6>

Sever, M. (2024). Yaşanılan süreçte Türk yeme-içme kültüründeki değişimler. *Türk Folklor Araştırmaları Derneği Dergisi*. (369), 117-126. <https://doi.org/10.61620/tfra.1050>

Sevindik, A. (2021). *Türk mizah ekolojisi*. Ötüken Neşriyat.

Sezmiş, M. E. (2018). *Kültürel değişim bağlamında Zile ilçesinde Türk halk inanışları (523589)* [Yüksek lisans tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Shablina, O. V. (2016). *Osnovnyye komponenty idiomaticheskikh yedinit kak nositeley kul'turnogo koda (sravnitel'nyy analiz nemetskikh i russkikh idiomaticheskikh yedinit na religioznyye temy)*. Magisterskaya dissertatsiya / Nauchnaya stat'ya. Lesosibirskiy pedagogicheskiy institut — filial SFU.

Sharifian, F. (2014). *The Routledge handbook of language and culture*. Routledge.

Sharifian, F. (2017). *Cultural linguistics: Cultural conceptualisations and language*. John Benjamins.

Siegel, M. (1940). *A study of West African carved gambling chips*. American Anthropological Association.

- Sinan, A. T. (2000). *Türkiye Türkçesindeki deyimler üzerine bir dil incelemesi* (102051) [Doktora tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Sinan, A. T. (2008). Deyim kavramı üzerine notlar – I. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 18 (2), 91-98.
- Sinan, A. T. (2015). *Türkçenin deyim varlığı*. Kesit.
- Sinor, D. (1963). Observations on a new comparative Altaic phonology. *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, 26, 133 - 144.
- Sivri, M., & Yetim, A. (2009). Yaratılış söylencelerinde yumurta ögesine karşılaştırmalı bir yaklaşım. *Frankofoni Dergisi*, 21, 191-202.
- Skyring, S. (2025). *A Short history on the sacred roots of salt*. <https://oryxdesertsalt.com/blogs/blog/a-short-history-on-the-sacred-roots-of-salt?srsltid=AfmBOorbF3zjhoTlkLbFTzH0ijaqL7IsZeUObfUsbk3ed6o9i5PZI D1O>
- Smith, P. (2007). *Kültürel kuram* (S. Güzelsan & İ. Gündoğdu, çev.) (2. Baskı). Babil.
- Song, Y. (1966). *T'ien-Kung K'ai-Wu; Chinese technology in the seventeenth century* (E. T. Z. Sun & S.-C. Sun, transl.). Pennsylvania State University.
- Stepanov, Y. S. (2004). *Konstanti. Slovar' Russkoy Kul'turi*. Akademiçeskiy Proekt.
- Stockinger, U. (2015). The salt of Rome. Remarks on the production, trade and consumption in the north-western provinces. In Brigand, R. & Weller, O. (Eds.). *Archaeology of salt: Approaching an invisible past* (pp. 183–198). Leiden.
- Stoeltje J. B. (2005). Festival (P. Ersoy, çev.). *Millî Folklor* 9 (67), 160-169.

Subaşı Uzun, L. (1991). Deyimleşme ve Türkçede deyimleşme dereceleri. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 2, 29-39.

Suitt, C. (2013). *Covenant of salt. Rediscovering the Old Testament*. <https://www.torahclass.com/archived-articles/1406-covenant-of-salt-you-gotta-serve-somebody-by-chris-suitt/>

Suzman, J. (2022). *Çalışma: Taş devrinden Robot Çağına zamanımızı nasıl harcadığımızın tarihi* (S. Uzun, çev.). Kolektif Kitap.

Süleyman, E. (2002). Altay kültür dairesinde Yalnavuz tipi (A. İnayet, akt.). *Türk dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*. 14, 377-385.

Süren, T. & Kızıleli, M. (2021). Geleneksel Türk içecekleri. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi* 24 (1), 46-71. <https://izlik.org/JA92XJ43MZ>

Şen, M. (2004). Tuz kelimesi üzerine. E. Gürsoy Naskali ve M. Şen (Ed.), *Tuz Kitabı* içinde (s. 17- 27). Kitabevi.

Şen, S. (2022). *Eski Türkçenin deyim varlığı*. TDK.

Şengül, A. (2008). Türk kültüründe Nevruz ve Anadolu'da Nevruz kutlamaları. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 26, 61-73. <https://izlik.org/JA35EZ38SB>

Şentürk, A. A. (1999). *Osmanlı şiiri antolojisi*. Yapı Kredi.

Şeyh Şeref Hâce. (2006). *Mu'înü'l-Mürîd*. (A. F. Karamanlıoğlu, haz.). Beşir Kitabevi.

Taher, A. G. (1999). Mısır'daki Wadi el Natrun çöküntüsünün iç kesimlerindeki tuzlu göller. *Uluslararası Tuz Gölü Araştırmaları Dergisi* 8 (2), 149– 169. [10.1007/BF02442128](https://doi.org/10.1007/BF02442128).

Tahir, K. (2007). *Devlet ana*. İthaki.

Tahir, K. (2011). *Bozkırdaki çekirdek*. İthaki.

- Talianova Eren, M. (2022). Türk ve Slav halk inanışlarında tuz simgeçiliği. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 7, 1-19. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1062027>
- Taner, H. (2020). *Keşanlı Ali destanı*. Yapı Kredi.
- Tanrıkulu, N. İ. (1998). *Âşıklar divanı (güntümüz âşıkları)*. Özel Yayın.
- Tanyeri, M. A. (1996). *Örnekleriyle Türk halk şiirinde deyimler. Özgür*.
- Tanyeri, M. A. (1999). *Örnekleriyle divan şiirinde deyimler. Akçağ*.
- Tapper, R. (2000). Kan, şarap, su: Ortadoğulu Müslümanlarda içkinin toplumsal ve simgesel yanları (S, Zubaide & R. Tapper). *Ortadoğu mutfak kültürleri* (Ü. Tansel, çev.), (s. 215-232). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Taş, B. (2021). Dünya’da ve Türkiye’de tuz. (H. Ercoşkun, Ed.) *Her yönüyle tuz içinde. (s. 1-10)*. Nobel Bilimsel Eserler.
- TDK (1935). *Osmanlıcadan Türkçeye cep kılavuzu*. Devlet Basımevi.
- TDK (1949). *Dilbilim terimleri sözlüğü*. TDK.
- TDK (2024). *Türk Dil Kurumu sözlükleri*. <https://sozluk.gov.tr/>
- TDK (t.y.). *Ayrı yazılan birleşik kelimeler. Yazım kuralları*. <https://tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/ayri-yazilan-birlesik-kelimeler/>
- Tekeli, N.(1980). *Tosya ve çevresinde halk inançları ve adetleri hakkında bir araştırma*. [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Tekezâde Mehmed Sa’îd (1895). *Durûb-ı Emsâl-i Türkiyye yâhud atalarsözii*. Kasbar Matbaası.

Tekin, T. (1957). Köktürk Yazıtlarındaki deyimler üzerine I. *Türk Dili VI / 67, 372-374.*

Teliya, V. N. (1966). *Çto takoe frazeologiya.* Nauka.

Teliya, V. N. (1996). *Russian phraseology. Semantic, pragmatic and linguocultural aspects.* Languages of Russian Culture.

Teliya, V. N. (2006a). Predisloviye. V.N. Teliya (ed.). *Bol'shoy frazeologičeskiy slovar' Russkogo yazıka. Znaçeniye. Upotrebleniye. Kul'turoloğičeskiy Kommentarı* (pp. 6-14). A.P. KNIGA.

Teliya, V. N. (2006b). Poslesloviye. Zamisel, tseli i zadaci frazeologičeskogo slovarya nogovo tipa. V.N. Teliya (ed.). *Bol'shoy frazeologičeskiy slovar' Russkogo yazıka. Znaçeniye. Kul'turoloğičeskiy Kommentarı*, (pp. 776-778). A.P. KNIGA.

286

Teliya, V.N. (1993). *Kul'turno-natsional'niye konnotatsii frazeologizmov (ot mirovideniya k miroponimaniyu).* Slavyanskoye Yazıkoznaniye.

Teliya, V.N. (1996). *Russkaya frazeologiya: Semantiçeskiy, pragmatiçeskiy i lingvokul'turoloğičeskiy aspekti.* Yazıki Russkoy kul'turı.

Teliya, V.N. (2006c). *Bol'shoy frazeologičeskiy slovar' russkogo yazıka.* AST-Press Kniga.

Temur, N. (2018). *Er Töştiük destanı. Cusup Mamay varyantı.* Grafiker.

Tez, Z. (2012). *Lezzetin tarihi: Geçmişten bugüne yiyecek, içecek ve keyif vericiler.* Hayykitap.

Thompson, R. C. (1908). *Semitic magic: Its origins and development.* Luzac.

Tikhonenko, V. A. (2024). Cultural code in Korean idioms with the somatism component "Nose". *Far eastern philological journal* 2 (2), 89-93.

- Timuçin, A. (2014). *Bizi biz yapan sevdâ*. Bulut.
- Togan, A. Z. V. (1981). *Umumi Türk tarihine giriş*. Enderun.
- Tokay, Y. (2016). Kitâbu Gülistân Bi't-Türkî'de geçen deyimler üzerine kavramsal bir tasnif denemesi" *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi* 5 (4), 1561-1592.
- Tokay, Y. (2019). *Tanıklarıyla Harezm-Kıpçak Türkçesinde atasözleri ve deyimler*. Grafiker.
- Tolstoy, N. I. (1995). *Yazyk i narodnaya kul'tura: Ocherki po slavyanskoy mifologii i etnolingvistike*. Indrik.
- Topaloğlu, A. (1989). *Dilbilgisi terimleri sözlüğü*. Ötüken.
- Topcu, M. (2024). Dirse Han oğlu Boğaç Han hikâyesini sembolik yaklaşımla okuma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 23 (90), 561-578. <https://doi.org/10.17755/esosder.1361566>
- Topçu, İ. B., Canbaz, M., & Karanfil, H. (2005). Horasan harç ve betonun özellikleri, *Yapı Mekaniği Semineri*, ODTÜ-ESOGÜ, 99-107.
- Toraman, A. (2022). Türk mitolojisinde ateş kültü ve Amasya'daki izleri. *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD)*. Amasya Özel Sayısı, s. 11-26. <https://izlik.org/JA33WL97ST>
- Trumbull, H. C. (1899). *The covenant of salt: As based on the significance and symbolism of salt in primitive thought*. Christian Books.
- Tsigarida, I. (2012). Zur bedeutung der ressource salz in der griechisch-römischen Antike. Eine einföhrung. In Olshausen, E. & Sauer, V. (eds.) *Die schätze der erde – natürliche ressourcen in der antiken welt*. (pp. 377-396). *Stuttgarter Kolloquium zur Historischen Geographiedes Altertums* 10. *Geographica Historica* 28.

Tuğluk, M. E. (2022). Doğu Anadolu bölgesi illeri ağızlarında yer alan tarım ve hayvancılıkla ilgili araç gereç adları üzerine tematik bir sınıflandırma. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (24), 65-95. <https://doi.org/10.29029/busbed.1118955>

Tuhteneva, S. (2004). Altay halkının dünya görüşünde tuz. E. Gürsoy Naskali ve M. Şen (ed.), *Tuz Kitabı* içinde (s. 93-94). Kitabevi.

Turgunbayer, C., & İsi, H. (2021). Kısırak sütünden şaraba eski Türk kültüründe süçig kelimesi üzerine değerlendirmeler. *Türkbilig*. (42), 79-94. <https://izlik.org/JA36TZ27YG>

Tülbentçi, F. F. (1963). *Türk atasözleri. İnkılâp ve Aka Kitabevleri*.

288 —————
Tülbentçi, F. F. (1977). *Türk atasözleri ve deyimleri. İnkılâp ve Aka Kitabevleri*.

288 —————
Türk, M. T. (2025). Modernizmden postmodernizme karşılaştırmalı kuramsal bir bakış: Postmodernizm modernizmin devamı mı? Yoksa bir tepki mi? *Social Science Development Journal* 10 (52), 104-112. <https://doi.org/10.5281/ZENODO.17119651>

Türkmen, Y. (2025). *2009-2022 yıllarında hazırlanmış yüksek lisans tez çalışmalarındaki (15 tez) deyim örneklerine ilişkin bir değerlendirme* (928556) [Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Tylor, E. B. (1871). *Primitive culture: Researches into the development of mythology, philosophy, religion, art, and custom*. John Murray.

Uluoğlu, M. (2011). Deyimbilimin Rusya'daki gelişimi. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* (26) 103-118.

Uslu, A. N. (2024). Türk mutfak kültüründe bal ve Türkiye'de yer alan coğrafi işaretli ballar üzerine bir araştırma.

Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi 9
(1), 75-93. <https://doi.org/10.37847/ttdad.1458646>

- Uslu, M. (2017). *Şiirden şüûra*. Erkam.
- Usta, M. (2021). *Türkçenin yeme-içme kültürüyle ilgili tematik söz varlığı* (733407) [Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Uygur, H. K. (2008). *Midyat halk kültürü monografisi* (230689) [Yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ünalın, Ş. (2005). *Dil ve kültür* (3. baskı). Nobel.
- Valk, Ü. (2000). Ex ovo omnia: where does the Balto-Finnic cosmogony originate?: The etiology of an etiology. *Oral tradition* 15(1), 145-158.
- Vardar, B. (1998). *Açıklamalı dil bilimi terimleri sözlüğü*. ABC. 289
- Vereshchagin, Y. M. & Kostomarov V. G. (2005). *Yazyk i kul'tura. Tri lingvostranovedcheskiye kontseptsii: leksicheskogo fona, rechepovedencheskikh taktik i sapiyentemy*. Indrik.
- Vinogradov, V. V. (1977). Ob osnovnih tipah frazeologicheskikh yedinits v russkom yazıke (1947), İzbranniye trudi, Leksikologiya i leksikografiya, İzdatelstvo Nauka.
- Vinogradov, V. V. (1977). Osnovniye ponyatiya russkoy frazeologii kak lingvistiçeskoy ditsiplını (1946), İzbranniye trudi, Leksikologiya i leksikografiya, İzdatelstvo Nauka.
- von Franz, M. L. (1972). *Patterns of creativity mirrored in creation myths*. Spring Publications.
- Von Humboldt, W. (1988). *On language: The diversity of human language. Structure and its influence on the mental development of mankind (Texts in German philosophy)*. Cambridge University Press.

- Von Humboldt, W. (2000). *İzbrannıye trudi po yazıkoznaniyu*. OAO IG Progress.
- Vorobyev, V. V. (1997). *Lingvokulturologiya: Teoriya i metodi*. RUDN.
- Vorobyova, T. S. (2012). Rol obryadovogo hleba v svadebnoy traditsii (Na Primere Mogilyovo-Smolenskogo Regiona). Romanovskiye çteniya-8: Sbornik statey mejdunarodnoy nauçnoy konferentsii. Mogilyov, 143-144.
- Walker, B. G. (1988). *The woman's dictionary of symbols and sacred objects*. Harper One Publisher.
- Weller, O. (2002). Aux origines de la production du sel en Europe. In O. Weller (ed.) *Archéologie du sel: Techniques et sociétés dans la Pré- et Protohistoire européenne*. (pp. 163-175). Verlag Marie Leidorf GmbH.
- 290
- Weller, O., & Dumitroaia, G. (2005). The earliest salt production in the world: an early Neolithic exploitation in Poiana Slatinei-Lunca, Romania. *Antiquity Project Gallery* 79 (306) <https://antiquity.ac.uk/projgall/weller306>
- West, M. L. (1983). *The Orphic poems*. Clarendon Press.
- Wilkinson, E. (2012). *Chinese history: A new manual*. Harvard University Asia Center.
- Williams, R. (2017). *Kültür ve toplum (1780–1950)* (U. Kocabaşoğlu, çev.). İletişim.
- Williams, R. (2018). *Anahtar sözcükler* (S. Kılıç, çev.). İletişim.
- Witzel, E.J. M. (2012). *The origin of the World's mythologies*. Oxford University Press.
- Yalçın, M. (2023). Türk yemek kültür mirasının coğrafyası, kaynağı ve evreleri. *Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi* 8(2), 128-142. <https://doi.org/10.56252/turktarars.1317517>

- Yaman, H. (2022). Anadolu ağızlarında kadınlarla ilgili tabu ve örtmecelerin kültürdilbilimsel açıdan incelenmesi. *Disiplinler Arası Dil Araştırmaları* 5 (5), 92-106. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7422789>
- Yaman, H. (2023a). Türkçede “kuyu” sözcüğü üzerine kültürdilbilimsel bir inceleme. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 12, 658-667. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1331981>
- Yaman, H. (2023b). Adbilim ve kültürdilbilim bağlamında lakaplar üzerine bir araştırma: Tokat-Nebiköy örneği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 11 (37), 123-141. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.1401998>
- Yaman, H. (2023c). Türkçe deyimlerde kültürel kodlar. *World Language Studies (WLS)* 3 (1), 1-17.
- Yaman, H. (2024d). *Türkçede deyim varyantları ve eş anlamlı deyimler*. Grafiker.
- Yaman, S. (2025a). Sarılar köyü Türkmenlerinin lakapları üzerine ad bilimsel ve kültür dil bilimsel bir inceleme. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi* 9 (3), 1931-1948. <https://doi.org/10.34083/akaded.1708970>
- Yaman, S. (2025b). Türk kültüründe insan-nesne ilişkisi bağlamında kazan-II. *HUMANITAS - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 13 (26), 403- 426. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1684395>
- Yaman, S. (2025c). Türk atasözlerinde av kültürü. *Folklor Akademi Dergisi* 8 (3), 619- 634. <https://doi.org/10.55666/folklor.1731432>
- Yamey, G. (2001). Torture: European instruments of torture and capital punishment from the middle ages to present. *British Medical Journal*. 323, 346. [doi:10.1136/bmj.323.7308.346](https://doi.org/10.1136/bmj.323.7308.346). S2CID 220098652.

- Yardımcı, M. (2012). *Malatya masalları*. Malatya Kitaplığı.
- Yavuz, N. ve Baş, M. K. (2017). *Deyimlerin hikâyeleri*. Grafiker.
- Yeşildal, Ü. Y. (2015). *Er Töşük destanı. İnceleme- metin* (405561) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldız, N. (2002). Kastamonu'nun ilçesi Abana'da halk kültürü. *Erdem* 13, Türk Halk Kültürü Özel Sayısı-III, 39, 551-569.
- Yoldaşev, İ., & Gümüş, M. (1995). *Özbek atasözleri*. Engin.
- Yoshida, T. (1993). *Salt production techniques in Ancient China: The Aobo Tu* (H. U. Vogel, Tr.) .E.J. Brill.
- Yudahin, K. K. (1998). *Kırgız sözlüğü* (A. Taymas, çev.). TDK.
- Yusupov, K. (2009). *Manas destanı*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Yüce, N. (1993). *Mukaddimetü'l Edeb*. TDK
- Yüceer, M., Temizkan, R., & Caner, C. (2012). Fonksiyonel gıda olarak yumurta: bileşenleri ve fonksiyonel özellikleri. *Akademik Gıda* 10 (4), 70-76. <https://izlik.org/JA76HM72TU>
- Zamir kızı, V.N. (2025). Linguocultural aspects of the reflection of national mentality in polysemic idioms of Russian, English and Uzbek languages. *Ilm sarchashmalari* 1 (10), 238-240.
- Zamirbek Kızı, A. (2025). *Kırgızca ve Türkçe rakamlı deyimlerde kültürel kodlar* (967696) [Yüksek lisans tezi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Zapçı, M. N. (1952). *Türkiye'de halk ağzından söz derleme dergisi-Folklor sözleri* C. 6. Maarif Matbaası.
- Zaripova Çetin, Ç. (2007). Tatar Türklerinde mitolojik

varlıklarla ilgili mitler ve inanışlar (iyeler ve yaratıklar).
Bilig, 43, 1-32.

Zeynelov, F. (1993). *Türk lehçelerinin karşılaştırmalı dilbilgisi* (Y. Gedikli, akt.). Cem.

Ziya Gökalp (1975). *Türkçülüğün esasları*. Sebil Matbaacılık.